

De zandkat

De zandkat of woestijnkat is de enige kat die alleen in woestijngebieden voorkomt. Hij hoort bij de kleinste katachtigen van Afrika, maar de zwartvoetkat, die ook in Afrika woont, is kleiner en feller. De zandkat en de zwartvoetkat zijn allebei kleiner dan onze huiskat.

De zandkat leeft in de woestijngebieden van Noord-Afrika en Zuidwest-Azië. In de gebieden waar de zandkat leeft is nauwelijks water. De zandkat haalt water uit zijn prooien.

Bijna alle katten zijn nachtdieren die goed kunnen zien in het donker, maar de zandkat kan ook heel goed horen. De zandkat kan zijn oren naar beneden richten en zo prooien zelfs onder de grond horen!

De naam zandkat is de Nederlandse naam. Maar de zandkat heeft ook een Latijnse naam: 'Felis margarita'. 'Margarita' komt van de naam van de onderzoeker Margueritte, die heel lang geleden, als eerste Europeaan, een zandkat ving.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de zandkat te houden?	3
Wat voor soort dier is de zandkat?	3
Verschillende soorten zandkatten?	4
Basisinformatie over de zandkat	5
Hoe ziet de zandkat eruit?	6
Waar leeft de zandkat?	7
Hoe leeft de zandkat?	8
Waarom gaat het steeds minder goed met de zandkat?	9
Waarom zou het erg zijn als de zandkat uitsterft?	9
Wat kun jij doen om de zandkat te helpen?	10
Wat doet Stichting SPOTS?	11
Hoe werkt Stichting SPOTS?	12
Leuke weetjes	13
Alle links	14
Bronvermelding	15

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de zandkat te houden?

Omdat de zandkat zo'n mooi dier is en omdat er steeds minder zandkatten op de wereld zijn. Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de zandkatten en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de zandkat een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

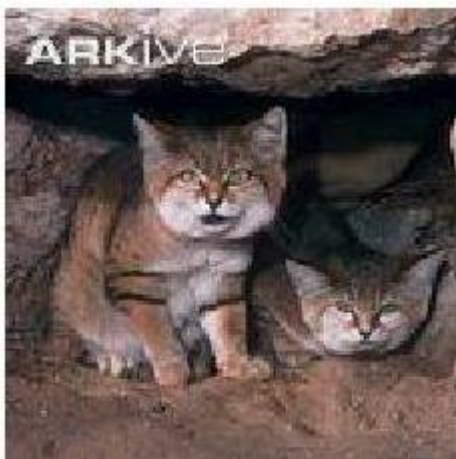
Verderop kun je lezen wat je nog meer kunt doen om de zandkat te helpen.

Wat voor soort dier is de zandkat?

De zandkat behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en ook de zandkat. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

De zandkat heeft ook een officiële naam. Deze officiële naam is een **wetenschappelijke naam**. Deze naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. De Latijnse naam van de zandkat is **Felis margarita**.

In Nederland kun je de zandkat helaas niet bekijken in de dierentuin.

Verschillende soorten zandkatten?

Je kon al lezen dat alle dieren een **wetenschappelijke** naam hebben. Soms zie je daarachter nog een **derde** naam. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan. Er zijn kattensoorten die in verschillende gebieden voorkomen, en die gebieden **verschillen** vaak heel veel van elkaar in **landschap** of **temperatuur**. Ze leven dus in **andere omstandigheden**. Vaak zien die katten er in verschillende gebieden iets **anders** uit. Het zijn dan verschillende **ondersoorten**. Omdat er vaak veel discussie is om de diverse ondersoorten, benoemen wij deze niet verder in de spreekbeurten. Als je meer over ondersoorten wilt weten, kun je altijd kijken op onze website: <https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/zandkat/>

Hieronder zie je afbeeldingen van zandkatten in verschillende landschappen. Zie je dat ze er allemaal een beetje anders uitzien? Dit komt omdat ze in andere omstandigheden leven. Ze hebben zich dus aangepast aan hun omgeving.

Basisinformatie over de zandkat

Stam:	Chordata (gewervelden)
Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters)
Familie:	Felidae (katachtigen)
Geslacht:	Felis
Soort:	margarita
Lichaamslengte:	ca. 40 - 57 centimeter, vrouwtjes zijn iets kleiner.
Staartlengte:	ca. 23 - 38 centimeter
Hoogte:	ca. 25 - 30 centimeter
Gewicht:	ca. 1,5 - 3 kilogram
Levensverwachting:	ca. 10 jaar

Dit is een superleuke link waar je het verhaal van de zandkat kunt lezen en tegelijkertijd horen, filmpjes van de zandkat kunt zien en plaatjes kunt vinden! Het is alleen wel allemaal in het Engels, maar als je dat niet begrijpt kun je nog altijd de filmpjes en plaatjes bekijken en/of naar geluiden luisteren! Ook over andere katten kun je hier van alles vinden.

<http://bigcatrescue.org/sand-cat-facts/>

Hoe ziet de zandkat eruit?

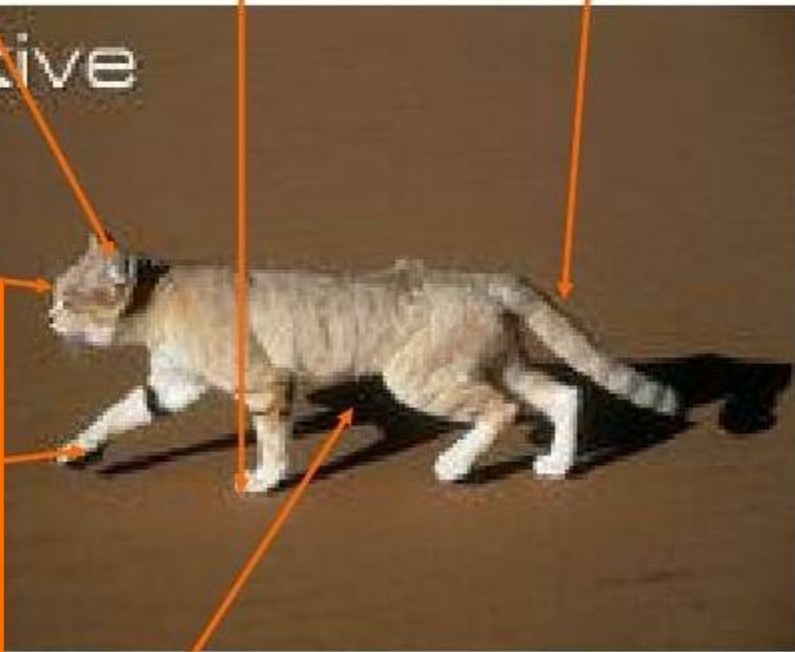
De zandkat heeft heel bijzondere oren. De oren zijn groot, puntig en staan ver uit elkaar. De zandkat kan zijn oren naar beneden richten om zo zijn prooi onder de grond te kunnen horen.

De zandkat is ongeveer 25-30 cm hoog.

De staart van een zandkat is 23-38 cm lang. Om de staart zitten zwarte ringen.

De zandkat heeft een brede kop met grote, naar voren gerichte ogen.

De poten van de zandkat zijn kort en onder de poten zitten veel haren die de poten beschermen tegen de hitte van de woestijnbodem. Ook kan de zandkat met deze poten beter door het zand lopen, hij glijdt er niet zo in weg. Om de poten zitten strepen, die je het best kunt zien bij zandkatten die in de Sahara leven.

Het lichaam van een zandkat mannetje is ongeveer 40-57 cm lang; een zandkat vrouwtje is iets kleiner.

De kleur van de zandkat is zandkleurig tot okergeel. Aan de zijkant, op zijn schouders en zijn voorhoofd is de zandkat grijsig van kleur.

Jonge zandkatten worden geboren met een vacht met bruine strepen. Als ze ouder worden verdwijnt die kleur.

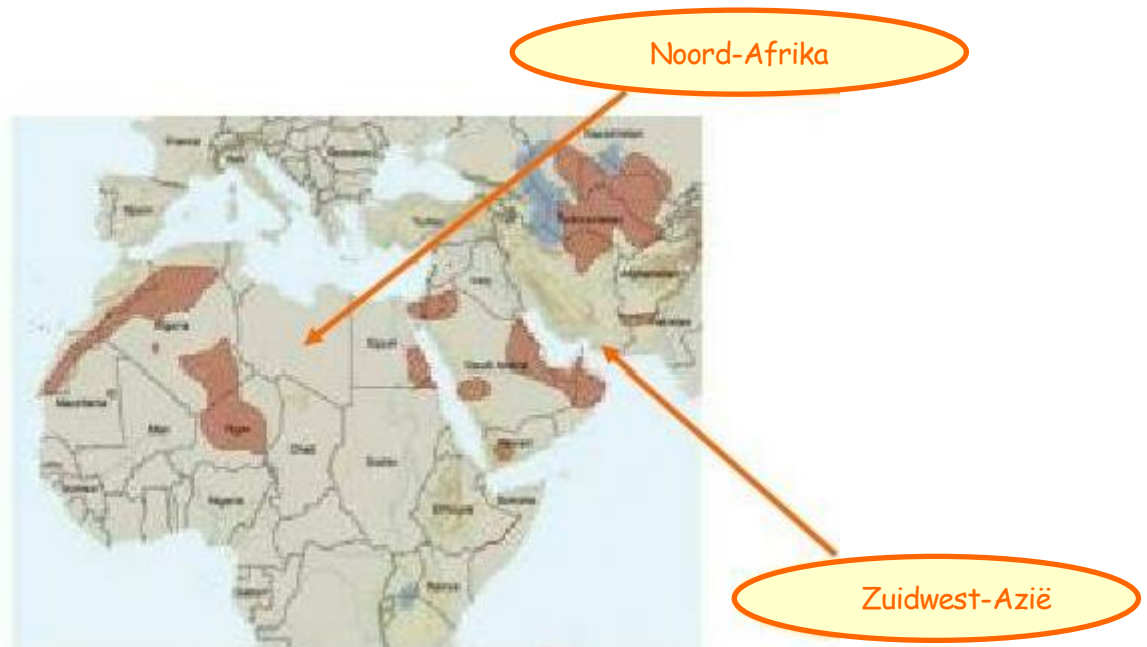
Doordat zandkatten er zo uitzien kun je ze niet goed zien in het woestijngebied.

Een zandkat mannetje weegt ongeveer 2-3 kg; een zandkat vrouwtje 1,5-3 kg.

De zandkat wordt ongeveer 10 jaar oud.

Waar leeft de zandkat?

Op het plaatje zie je waar de leefgebieden van de zandkat liggen. De roodgekleurde plekken zijn de leefgebieden van de zandkat, die in Noord-Afrika en Zuidwest-Azië liggen.

Ook zie je op dit plaatje dat de leefgebieden van de zandkat niet allemaal naast elkaar liggen. De plekken zijn verspreid. Het is niet zeker of de zandkat in gebieden die tussen de plekken in liggen niet voorkomt of niet gezien is.

De zandkat leeft in droge zand- en steenwoestijnen en is de enige katachtige die alleen in woestijngebieden leeft. Zoals je op het plaatje hieronder ziet is er in deze gebieden soms wel wat plantengroei, maar dat is niet veel.

Via deze link kun je een zandkat zien die zichzelf beschermt tegen het zand.
<http://www.arkive.org/sand-cat/felis-margarita/video-02.html>

Hoe leeft de zandkat?

Zoals de meeste katachtigen leeft de zandkat **solitair**, dat betekent **alleen**. De zandkat is vooral 's **nachts** wakker en leeft overdag vaak onder de grond in zelfgemaakte holen.

Jacht en dieet

In de nacht **jaagt** de zandkat op **kleine knaagdieren** en **hagedissen**, maar ook **slangen**, **insecten** en **vogels** worden gegeten. Zandkatten jagen bijvoorbeeld door te graven. Met hun bijzonder goede gehoor kunnen ze prooien zowel boven als onder de grond horen. De zandkat staat erom bekend dat hij op slangen jaagt. De zandkat doodt slangen door ze op hun hoofd aan te vallen, waardoor de slang helemaal suf wordt en dan bijten ze de slang in de nek, waardoor de slang doodgaat. De zandkat begraaft zijn prooi vaak in het zand en komt dan later terug om hem op te eten.

Via deze link kun je een zandkat zien, die uiteindelijk een prooi gevangen heeft.
<http://www.arkive.org/sand-cat/felis-margarita/video-00.html>

Voortplanting

Als een vrouwtjes zandkat zin heeft om te paren met een mannetje, zeggen we dat deze vrouwtjes zandkat **krols** is. Ze gaat dan een hard geluid maken. Mensen denken dat ze dit doet, omdat een mannetje dat ze leuk vindt te ver weg is en hij haar anders niet zou kunnen horen. Na 50 tot 63 dagen in de buik van hun moeder gezeten te hebben, worden de kittens geboren. Vaak zijn dat 1-4 kittens. De kittens wegen 39 tot 80 gram bij de geboorte. Binnen 5 maanden na de geboorte bereiken ze driekwart van het gewicht van een volwassen kat en kunnen ze zichzelf al een beetje redden! Meestal zorgt de moeder voor de kittens totdat ze volwassen zijn. De jonge katten zijn volledig onafhankelijk als ze rond een jaar oud zijn. De vader bemoeit zich meestal niet met de opvoeding van de kittens, maar soms helpt hij ook mee.

Waarom gaat het steeds minder goed met de zandkat?

Voor de meeste kattensoorten geldt dat er vroeger meer katten waren dan nu. Een paar redenen waarom het niet zo goed gaat met de zandkat:

Bedreigingen voor de zandkat zijn:

- **Aantasting van de natuurlijke omgeving van de zandkat.** Een tekort aan woestijngebied waar de zandkat zou kunnen leven lijkt niet zo'n probleem te zijn. Wel wordt de natuurlijke omgeving van de zandkat door mensen gebruikt en aangetast. De zandkat kan dan bijvoorbeeld geen prooiën meer vinden.
- **Vallen, uitgezet door boeren.** Boeren zetten soms vallen uit om roofdieren te vangen. De zandkat belandt ook weleens in zo'n val.
- **Huisdierhandel.** Soms worden zandkatten ook gebruikt als huisdier. Dit is niet goed voor de aantallen zandkatten in het wild.
- **Jacht.** Er wordt soms op zandkatten gejaagd als ze liggen te zonnen! Ze zijn dan een gemakkelijke prooi.

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de 'International Union for Conservation of Nature'. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur. De zandkat staat ook op deze lijst, en heeft de status '**bijna bedreigd**'.

Waarom zou het erg zijn als de zandkat uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar 1 onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed. En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

Wat kun jij doen om de zandkat te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de zandkat te **helpen**. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de zandkat geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de zandkat.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **zandkat-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van zandkatten zien.
- Laat **filmpjes** van zandkatten zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de zandkat** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de zandkat** steunen. Het geld kun je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de zandkat. In de mail die we gestuurd hebben, zit ook een A4 'organiseer een kattendag'. Hierin staan leuke acties die jij en je klasgenoten kunnen uitvoeren om de zandkat te helpen.

Op deze site vind je ook meer informatie:

<http://www.stichtingspots.nl/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Knuffelfarms

Veel mensen bezoeken in Afrika en Azië projecten waar je kunt **knuffelen** met jonge tijgers en/of leeuwen. Deze dieren worden hiervoor speciaal gefokt en er wordt verteld dat deze dieren, als ze groot zijn geworden, worden teruggeplaatst in het wild. Maar dat kan helemaal niet! Dieren die gewend zijn geraakt aan mensen, kunnen niet voor zichzelf zorgen. Daarnaast is het eigenlijk heel erg zielig om te knuffelen met jonge leeuwtjes of tijgers. De dieren worden namelijk al heel vroeg weggehaald bij hun moeder. En dat is verdrietig voor beide.

Stichting SPOTS probeert daarom ook voorlichting te geven over dit onderwerp.

Knuffelfarms noemen wij deze plaatsen waar je kunt knuffelen met dieren zoals leeuwen en tijgers. Wij willen duidelijk maken dat knuffelen met roofdieren zoals leeuwen en tijgers, helemaal niet goed is. In de flyer die je ontvangen hebt in de email, is meer informatie terug te vinden over dit onderwerp. Er is zelfs een aparte website waar je alles kunt lezen: www.knuffelfarms.nl

Hoe werkt Stichting SPOTS?

SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd. Maar SPOTS ontwikkelt ook **informatiemateriaal over de katachtigen voor kinderen zoals jij die graag een spreekbeurt willen geven over katachtigen**.

Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven. Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

Op deze site vind je meer informatie:

<http://www.stichtingspots.nl/>

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- ✿ Zandkatten hun prooien vaak met zand bedekken en bewaren om later op te kunnen eten?
- ✿ Zandkatten ook slangen kunnen vangen en opeten?
- ✿ Zandkatten niet zulke scherpe nagels hebben, omdat er te weinig plekken zijn om ze te slijpen in de woestijn?
- ✿ Pasgeboren zandkat kittens niet kunnen zien en lopen? Hun ogen zijn meestal na 14 dagen open en ze beginnen te lopen als ze 21 dagen oud zijn.
- ✿ De zandkat vaak op de rotsen ligt te zonnen? Dit is wel gevaarlijk voor de zandkat, want hij is dan makkelijker te vangen als er op hem gejaagd wordt.
- ✿ De zandkat weinig tot geen water nodig heeft? Het meeste water haalt de zandkat uit zijn prooidieren. Zo kan hij overleven in een gebied waar bijna geen water is.

De zandkat andere namen heeft in verschillende landen en gebieden op de wereld? Kijk maar naar dit rijtje:

- ✿ Chat des sables (Frankrijk)
- ✿ Sandkatze (Duitsland)
- ✿ Gato de las arenas, Gato del Sahara (Spanje)
- ✿ Qit el remel, Qit ramli, Biss ramli (Arabië)
- ✿ Gorbeh sheni (Iran)
- ✿ Hattul holot (Israël)
- ✿ Sevin (Kazachstan)
- ✿ Peshaya koshka, Barchannaya koshka (Rusland)
- ✿ Qareschtar, Aghsheter (centrale Sahara in Afrika)
- ✿ Mushuk (Oezbekistan)

Alle Links

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- <http://www.stichtingspots.nl/>
- www.iucnredlist.org/details/8541/0
- https://en.wikipedia.org/wiki/Sand_cat
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct01.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct02.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct03.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct04.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct05.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct06.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct07.htm>
- <http://bigcatrescue.org/sand-cat-facts/>
- <http://bigcatrescue.org/sand-cat-facts//dialspace.dial.pipex.com/agarman/bco/sandcat/htm>
- www.arkive.org/sand-cat/felis_margarita

Deze links kun je gebruiken voor **mooie plaatjes**:

- <http://www.stichtingspots.nl/>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct01.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct02.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct03.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct04.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct05.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct06.htm>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/sandct07.htm>
- <http://bigcatrescue.org/sand-cat-facts/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Sand_cat
- http://commons.wikimedia.org/wiki/Felis_margarita
- www.arkive.org/sand-cat/felis_margarita

Deze links kun je gebruiken voor **mooie filmpjes**:

- <http://www.arkive.org/sand-cat/felis-margarita/video-02.html>
- <http://www.arkive.org/sand-cat/felis-margarita/video-00.html>
- <http://bigcatrescue.org/sand-cat-facts/>

Stichting SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
Tel: 06-4094 7232
www.stichtingspots.nl
www.knuffelfarms.nl
Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

